AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

NO. 277 — CLEVELAND, OHIO, FRIDAY MORNING, NOVEMBER 25TH, 1932 — LETO XXXIV — VOL. XXXIV.

Hoover bo vzel šest mesecev počitnic, ko bo zapustil predsedniški urad

Washington, 23. novembra. Predsednik Hoover je danes napram svojim prijateljem izjavil, da si bo vzel počitnice šest mesecev ali pa celo eno leto takoj po 4. marcu, ko zapusti predsedniški urad. Pozneje pa, ko bo "dobro spočit," se bo posvetil privatnim poslom. V politično življenje se ne bo več podajal. Hoover je že sedaj dobil mnogo ponudb od vseh strani za to ali ono službo. Dosedaj ni Hoover še ničesar sklenil, in se sploh ne bo odločil, dokler ne bo izven predsedniškega urada. Še isti dan, ko se Hoover poslovi iz urada in bo novi predsednik Roosevelt zaprisežen, bo Hoover zapustil Washington in se odpeljal v New York, kjer se bo vkrcal na parnik, ki ga pelje preko Panama prekopa proti Californiji. Na svojem domu v Palo Alto se bo Hoover mudil nekako 14 dni. Potem se pa bo z nekaterimi prijatelji podal v Sierra gorovje, kjer bo v gorskih tišinah ribaril in popolno pozabil na javno življenje. Kot vsakemu predsedniku se tudi Hooverju močno poznajo štiri leta bivanja v Beli hiši, kajti skrbi in odgovornosti, ki jih nosi predsedniški urad s seboj, so ogromne.

Brezposelni v Washington

Washington, 24. novembra. Pred Belo hišo so se danes ponesrečile demonstracije "brezposelnih." Udeležili so se jo otroci, ženske in več moških. Policija je polovila najprvo otroke, katerim je dala jesti, nakar so jih spustili. Hujši boj je pa imela policija z ženskami. Neka 37 let stara Gertrude Haessler, iz New Yorka, je tako brcala in se upirala aretaciji, da sta jo morala dva močna policista dvigniti in nesti do policijske postaje. Vsega skupaj se je udeležilo demonstracij nekako 40 oseb, tako da je bilo pred Belo hišo, kjer stanuje predsednik, mnogo več policistov kot pa demonstrantov. Slednji so se pripeljali pred Belo hišo v taksijih, znamenje, da imajo še denar, če so za taksi sploh plačali.

Listnica uredništva

Tekom zadnjih par let smo večkrat omenili v listnici uredništva, da ne moremo garantirati, da božična številka "Ameriške Domovine" pride na naslov onih, katerim pošiljajo svojci list v Julijsko Benečijo. Izmed 100 številk, katere smo poslali v Julijsko Benečijo, jih je približno 50 dospelo na pravi naslov, ostalih 50 pa so fašisti enostavno zavrgli, zaplenili. Povedali smo ljudem, da je rizika pošiljati slovenski časopis v Julijsko Benečijo, v naše Primorje. Poskusite lahko, včasih pride, včasih ne. Dobro pa je, da veste, kakšne so razmere, da se ne bo potem dolžilo našega uredništva, da nismo storili svoje dolžnosti. V vse druge dežele sveta pa lahko brez skrbi pošljete božično izdajo "Ameriške Domovine."

Narodni ples

Industrijska dekleta Y. W. C. A. organizacije, priredijo v nedeljo, 27. novembra v centralni Y. W. C. A. na Prospect in 18. cesti prijazen večer s petjem in narodnimi plesi. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnina prosta. Pridite k dobri zabavi!

9 kaznencev je pobegnilo iz zaporov v Portsmouth, N. H.

Organizirani delavci svarijo narod, naj ne krši očividno Volstead postave

Washington, 23. novembra. Matthew Woll, načelnik delavskega narodnega odbora za odpravo Volstead postave, je danes svaril ameriške delavce, naj nikakor očitno ne kršijo prohibicijske postave, predno postava ni bila postavnim potom odpravljena. Woll izjavlja, da misli večina nasprotnikov prohibicije, da je mandat naroda pri zadnjih volitvah, ko so bili suhači poraženi, že odpravil prohibicijo v Ameriki, kar pa ni resnica. Kongres mora tozadevno prohibicijo postavno odpraviti. Brez ozira na naše mišljenje glede prohibicije, je izjavil Woll, kako je nespametna in bigotna, pa moramo kot državljani vedeti, da je prohibicija še vedno zapisana v knjigah kot postava in ostane taka, dokler kongres drugače ne odredi. Pomniti je treba, da je zvezna vlada še vedno pri volji potom svojih prohibicijskih agentov uprizarjati pogone in ostro kaznovati kršilce prohibicije, zlasti ker predsednik Hoover ni niti toliko pri volji, da bi podpisal postavo za upeljavo dobre pive. Narod mora potrpeti, dokler prihodnji kongres ne spregovori besede.

Letna seja farmarjev

Vse člane Slovenskega farmerskega kluba v Geneva, Ohio, in v okolici, se vljudno opozarja na letno sejo Slovenskega farmarskega kluba, ki se vrši v četrtek, 1. decembra, pri Frank Grubarju. Pregledale se bodo knjige, predložili računi in volil se bo nov odbor. Pričakuje se, da bo navzoč sleherni član. Dobile se bodo tudi nove plačilne knjižice in sklenilo se bo glede znakov. Obenem se opozarja vse farmarje, ki niso še člani omenjenega kluba, da pristopijo do 1. decembra. Lahko pridejo kar na sejo. Sedaj je še znižana vstopnina, samo $2.00 za pristop. Pozneje bo vstopnina zvišana. Tudi otroci, hčere in sinovi članov Kluba lahko pristopijo do prihodnje seje brezplačno, ako niso še prekoračili 21. leta. Ponovno se prosi torej vse slovenske farmarje v Geneva in okolici, da postanejo člani Slovenskega farmarskega kluba. V skupnosti je moč. Pridite na sejo 1. decembra ob 7:30 zvečer.

Društvo Slovenski Dom

Da si malo opomore v blagajni priredi društvo Slovenski Dom, št. 6 S. D. Z. prijetno domačo veselico v soboto, 26. novembra. Veselica se vrši v Slov. društvenem domu na Recher Ave. Tisti, ki so že bili na veselicah tega društva, jih gotovo niso še pozabili, ker še vedno je prevladovalo veselje in najboljša domača zabava. Tudi to pot bo vsem, ki se udeležijo, imenitno postreženo. Vstopnina je najmanjša, ki more biti, samo 25 centov. Društvo prijazno vabi vse člane in članice, kot tudi ostalo občinstvo.

Ustreljeni odvetnik

Iz Lorain, Ohio, se poroča, da je bil tam na skrivnosten način ubit sinoči dobro poznani odvetnik Arthur Kurtz, star 37 let. Pri zadnjih volitvah je bil poražen, ko je kandidiral za državnega poslanca. Njegovo truplo so našli dečki v njegovem avtomobilu na Broadway. Povedali so, da so videli nekega moškega, ko je bežal od avtomobila kmalu potem, ko je počil strel.

Saj bi šlo, če bi bila pota dobra!

Anglija in Francija bosta plačali svoje dolgove

Washington, 24. novembra. Kot se poroča iz vladnih krogov sta Francija in Anglija izjavili, da sta pripravljeni plačati dolžni obrok in obresti dne 15. decembra, ko zapadejo. Medtem se pa pripravlja Anglija, da pošlje v Ameriko drugo noto, v kateri bo ponovno zahtevala, da se skliče konferenca, pri kateri naj se vse vprašanje evropskega dolga znova razpravlja.

Iz Pariza se pa poroča, da je ministerski predsednik Herriot pripravljen zahtevati od parlamenta $20,000,000, kar se plača Zedinjenim državam na dolg in na obresti, ki zapadejo 15. decembra. S tem, da bo Herriot to naredil, riskira svoj urad, kajti parlament Francije ni nič kaj pri volji plačati Ameriki. Ako parlament odreče omenjenih $20,000,000, tedaj bo moral Herriot odstopiti, ker mu parlament izreče nezaupnico.

Dočim se Mussolini tozadevno še ni izjavil, pač pa drži molk, pa se je izjavil eden njegovih pomočnikov, da Italija ne more plačati, razven kar dobi za reparacije. Pripravljena je morda plačati obresti, toda da bi kaj plačala na dolg, je o tem času nemogoče za Italijo.

V Berlinu se sploh ne zmenijo za dolg. Nemčija smatra vso zadevo kot že za urejeno, češ, da je obvestila Ameriko, da pri sedanjih njenih financah ji je nemogoče plačati obresti, še manj pa kaj na dolg.

Washington, 24. novembra. Državni oddelek naznanja, da bosta Francija in Anglija plačali 15. decembra. Med državnim tajnikom Stimsonom in med zastopnikom angleške vlade se je vršilo zadnje dni več konferenc, ki so bile vse tajne. Uspeh teh konferenc je, da se je Anglija izjavila, da bo plačala, dasi je poslala prvotno pred 14. dnevi obvestilo, da ne more plačati.

K tajni konferenci je včeraj prišel tudi Paul Claudel, francoski poslanik v Zedinjenih državah. Ko je obiskal državnega tajnika, je izjavil, da Francija ne bo plačala, toda potem, ko je govoril 30 minut s Stimsonom, je Claudel podal izjavo, da bo Francija plačala 15. decembra.

Sir Ronald Lindsey, angleški poslanik, je izjavil, da bo Anglija plačala $95,000,000, kar je deloma na dolg, deloma na obresti. Francija dolguje $19,000,000 na obrestih.

Enakih izjav se pričakuje sedaj tudi od drugih držav, ki bodo najbrž plačale, z edino izjemo Grške, ki je izjavila, da absolutno ne plača. Rok za plačanje dolga je bil Estoniji, Latvi in Poljski podaljšan, toda se pričakuje, da se bodo omenjene dežele oglasile do 15. decembra vsaj z obrestmi.

Laška vlada, ki doslej ni poslala še nobene tozadevne note ali vprašala za podaljšanje roka, bo plačala 15. decembra $1,245,247, kar znašajo obresti na dolg. Državni tajnik Stimson je obvestil vse dežele, ki dolgujejo, da pričakuje, da bodo 15. decembra plačale, v kar so se obvezale.

Stimson je obenem izjavil, da sedanja administracija pričakuje plačila, pozneje pa, ko nastopi druga administracija, se lahko dotične države, ki dolgujejo, posamezno pomenijo glede dolga. Da, Angliji se je dalo jasno razumeti, da se zadeva dolga lahko pozneje uredi s posebnim dogovorom. Vlada sama ne more odpisati ali odpustiti nobenega dolga, razven če kongres v to privoli.

Anglija bo medtem menda prosila, da se odloži rok za plačilo $30,000,000 na dolg. Zakladniški tajnik lahko to naredi brez kongresa, da podaljša rok plačila, toda obresti morajo biti točno plačane, ko zapadejo.

Krasna udeležba

Preteklo sredo večer je priredil Slovenski demokratski klub 23. varde plesni večer v proslavo politične zmage. Od vseh strani so se zgrinjale velike množice naroda v Grdinovo dvorano, ki je bila do 9. ure zvečer natlačena, tako da je mnogo sto oseb moralo oditi. Videli smo vse polno znanih obrazov med udeleženci, in vsakdo je bil videti dobre volje. Po 300 parov je naenkrat plesalo. Veselico je med drugimi posetil tudi Mr. Butkovič, ugledni predsednik Hrvatske Bratske Zajednice, ki se je slučajno mudil v Clevelandu, nadalje Mr. Wm. M. Boyd-Boić, novo izvoljeni državni poslanec in več uglednih bratov Hrvatov smo videli med navzočimi. Prireditev demokratskega kluba je bila največja plesna prireditev te sezone, kajti udeležilo se jo je nad 1,500 oseb. Iskrena hvala vsem obiskovalcem, zlasti pa za vzorni red, ki je vladal vseskozi, ko je prireditev trajala.

Farmarji nasprotujejo

Oglasil se je zastopnik ohijskih farmarjev, Wm. Dyer, ki zastopa farmarje v državni postavodaji in se izjavil, da je zavarovalnina proti brezposelnosti — od muh. Delavci bi bili zavarovani, farmarji pa ne, dasi bi morali tudi farmarji plačevati zavarovalnino potom davkov, toda dočim delavce doleti brezposelnost, pa je farmar neprestano na delu, in bi torej taka zavarovalnina zoper brezposelnost pač koristila delavcem, farmarjem pa škodovala.

White Motor delnice

Cene White Motor delnicam so tekom enega tedna poskočile v ceni za osem točk.

Trgovina v oktobru in začetkom meseca novembra se je vidno zboljšala

Washington, 23. novembra. Federalni rezervni odbor poroča v svojem najnovejšem mesečnem pregledu, da se je splošna trgovina v Ameriki v mesecu oktobru vidno zboljšala, ako se je zanesti na poročila, ki prihajajo iz vseh krajev dežele. Že tekom septembra meseca se je promet v trgovini povišal za 10 odstotkov, v mesecu oktobru pa celo za 12 odstotkov, in videti je bilo znatno zboljšanje tudi v industrijah. Odkar je začela depresija v letu 1929, pravi poročilo, so različne industrije v različnih mesecih več ali manj trpele. Dočim so nekatere industrije popolnoma prenehale s poslovanjem, so obratovale druge po 20 do 60 procentov normalnosti. Tekom oktobra meseca je bilo za $20,000,000 več denarja v prometu kot mesec prej. Vloge v banki so se zvišale, zlate rezerve so se dvignile za $70,000,000, in bančni dolgovi so najnižji tekom enega leta. Industrije, ki so si v zadnjih dveh mesecih pomagale naprej so tekstilna in usnjarska, mesarske tvrdke, jeklarne in premogovniki.

Čarovnija v nedeljo

Ogromna čarovna predstava se vrši v nedeljo, 27. novembra, v Slovenskem Domu na Holmes Ave. Nastopilo bo dvajset izbornih ameriških čarovnikov pod vodstvom slovenskega mojstra v čarovniji, John J. Grdina. Čarovna predstava se vrši v nedeljo popoldne ob 2. uri za otroke in zvečer ob 7:30 za odrasle. Cena sedežem popoldne je samo 10 in 15 centov, zvečer pa 35 in 50 centov, nekaj rezerviranih sedežev je pa po 75 centov. Tekom predstave bo sviral orkester Mr. Charles Zormana. Na tej predstavi boste videli najnovejše čarovnije iz Kitajske, Jutrove dežele, jako moderne in skrajno smešne točke. Predstava je enaka, kot se je nedavno vršila v S. N. Domu na St. Clair Ave. Ves čisti dobiček te predstave je namenjen za slovensko cerkev v Collinwoodu.

Smrtna kosa

Po kratki bolezni pljučnici je umrla Mary Petrovčič rojena Kukec, 959 E. 69th St. V Ameriki se je nahajala 26 let, in je bila doma iz Starega trga pri Ložu. Tu zapušča moža in pet sinov, Franka, Matha, Antona, Williama in Johna, ter hčerko Jennie, omoženo Lovšin. Pred dvema tednoma je družini umrla hčerka stara 11 let. Pogreb ranjke se vrši pod vodstvom Frank Zakrajšek. Čas naznanimo jutri.

Nova državna hiša

Računali so, da bo novo državno poslopje v Columbusu, ki je veljalo $6,000,000, odprto že januarija meseca. V tem poslopju bodo vsi državni uradi. Toda ker materijala niso mogli dobiti ob pravem času, se je delo zavleklo, in poslopje ne bo gotovo do marca meseca. Kot znano je aprila meseca v novem poslopju nastala razstrelba, ki je naredila milijon dolarjev škode.

Iz bolnice

Iz bolnišnice se je povrnila na svoj dom Mrs. Jakopič, 7612 Myron Ave. Prijatelji jo lahko obiščejo. Obenem se tudi zahvaljuje za cvetlice in za obiske v bolnišnici.

Zanimive vesti iz življenja naših ljudi po ameriških naselbinah

Iz urada glavnega tajnika K. S. K. Jednote se poroča: Vsled številnih poškodninskih in operacijskih slučajev, je v poškodninskem skladu nastal primanjkljaj, ki je koncem oktobra znašal $3,000. Razpisati bi bilo treba izvanredni asesment, da se primanjkljaj pokrije. Ker pa v teh slabih časih članstvo komaj zmaguje redni asesment, zato je glavni odbor določil, da se razpis posebnega asesmenta preloži do prihodnjega leta, primanjkljaj pa se pokrije iz stroškovnega sklada. V gotovih listih je bilo poročano, da bo pri K. S. K. Jednoti za mesec december razpisan posebni asesment 50 centov na člana in članico. Toda to ni odgovarjalo resnici. Za letos posebni asesment pri K. S. K. Jednoti torej ne bo razpisan.

Koncert godbe Bled

V nedeljo, 27. novembra ima edina slovenska godba "Bled" svoj koncert v Slovenskem Delavskem Domu na Waterloo Rd. Za koncert je pripravljen krasen program, o katerem podrobneje omenimo jutri.

33 councilmanov

Pomožni direktor postav, Alfred Clum, je danes izjavil, da če mestna zbornica do prihodnjega poletja ne bo razdelila mesta v 30 vard, kot zahteva novi čarter, da bomo morali prihodnjo jesen v Clevelandu izvoliti 33 councilmanov, namesto 30, ker čarter določuje, da mora vsaka varda imeti svojega zastopnika v mestni zbornici. Volivni odbor pa trdi, da mora biti mesto razdeljeno do 1. marca, ker sicer volivnemu odboru nikakor ne bo mogoče razdeliti imenova volivcev po novih okrajih.

Božična številka

Ako pošljete v naš urad naslov prijatelja in priložite 10 centov, pošljemo vašemu prijatelju božično številko našega lista kamorkoli hočete.

Nov načelnik

Charles Blackmere je bil imenovan predsednik American Steel & Wire Co., v Clevelandu.

Na razstavi

V petek, soboto in nedeljo so zadnji dnevi mednarodne razstave v Clevelandu. V nedeljo je zaključek. Danes popoldne nastopi Mrs. Kuhar in Mr. Frank Trdan, zvečer pa nastopijo pevci in pevke, plesalci in plesalke od Zarje. Plesalce spremlja Mr. Valentin Turk. V soboto popoldne pojeti Turkovič sestrici, in ju spremlja Mr. Val. Turk. Zvečer pa bo udaril na strune in piliala Red Brancel, ko nastopijo plesalci in plesalke od Kluba Orel. V nedeljo popoldne je plesni program slovenske šole. Spremljala bosta ples Germ brata. Zvečer pa nastopi Jugoslav klub v raznih plesnih točkah ob spremljevanju Eddie Simmsa. Ta večer bo še posebno zanimiv, ker bo zaključni večer. Ob 11. zvečer v nedeljo bo razstava zaključena.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto $5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto $7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta $3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto $5.50 ;pol leta $3.00; četrt $1.75
Za Evropo, celo leto $8.00; pol leta $4.00; za četrt leta $2.50
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljatve naslovite: Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. HEnderson 0628

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers.

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 277, Fri., Nov. 25th, 1932

Komunizem pod štirimi zastavami

Na Kitajskem je komunist zločinec, največkrat pa bandit ali pa upornik; mnogokrat pa samo kritik obstoječih razmer, še večkrat pa privrženec kitajskih generalov, ki poveljujejo armadam od 150,000 do 300,000 mož, ki se borijo proti vladnim četam.

Na Japonskem je pa komunist tudi postavni zločinec, dasi ga ne ubijejo takoj, če ga zalotijo. Največkrat je komunist na Japonskem dijak raje kot proletarec. Večkrat dvomi, če je dovoljeno, da bi pet ali šest družin kontroliralo premoženje vsega naroda. Toda kljub temu je patriot in veruje v cesarja — se reče, če se drži samo nevarnih misli in jih ne spreminja v dejanja.

Tudi v Zedinjenih državah imamo, kot na Japonskem in Kitajskem, komunistično stranko. Toda pri tem je tudi vsakdo drug, ki ne veruje, da le Hoover prinaša prosperiteto, ki ne veruje, da bi Roosevelt priboril boljše čase, ali da je Norman Thomas mojsterski politični prerok — komunist.

Vsepovsod, razven v Rusiji, smatramo za komunista onega, ki ne prisega, da je vse resnica, kar obstoji okoli nas. V sovjetski Rusiji pa je komunist oni, ki slepo veruje v to, v čemur živi.

Možje vseh vekov, ki niso verjeli v stalnost človeške narave ali v nesmrtnost večnih resnic, so dobili ime radikalci, anarhisti ali socijalisti. Navadno so jih aretirali in ponajvečkrat so dobivali s kolmi po glavah. Danes pa imenujemo take ljudi — komuniste. Te vrste ljudje pridejo v navskrižje s postavo ponajveč, ker protestirajo proti tej ali oni odločbi obstoječega redu. Včasih se komunist dvigne proti Bogu, včasih napada državo, največkrat je pa "sistem," v katerem vidi vsa politična, družabna in gospodarska nasprotja.

In navadno komunisti niso tihi. Kadar začnejo govoriti, so radikalci, in če poleg besed primejo tudi za orožje, tedaj so pravi komunisti. Razlika med Tolstojem in Leninom je ta, da je Tolstoj iskal resnico v megli in negotovosti, dočim je imel Lenin pred seboj gotov cilj in podrobno izdelan načrt. Razlika med Emo Goldman in med Trockijem je, da dočim je nežna Ema govorila ognjevito, je pa imela zlato srce, pa je Trocki lahko organiziral rdečo armado, jo navdušil do besnosti s svojim govorom, dokler niso nasprotniki te armade postali hotelski strežniki v Parizu ali v New Yorku.

Uspešni komunist se razlikuje od navadnega radikalca poglavitno v tem, da komunisti niso samo navadna skupina opozicije. Komunisti se borijo za solidno organizacijo, ki je zmožna podvreči se strogi disciplini, ki zna držati moč in oblast, kadar jo je dosegla, in zna uspešno in strogo vzdrževati svoje sile in avtoriteto.

Povprečni ljudje mislijo, da ima komunizem opraviti samo z lačnimi ljudmi, toda to se tiče le priprostih članov komunistične stranke. Njih načelniki so prišli večinoma iz buržoazije, ki je tako osovražena komunistom, da so celo aristokrati, katerim se je zagnjusilo njih plemstvo. Karl Marx sam je bil bogat človek in nikdar ni vedel, kaj se pravi stradati. Lenin bi bil lahko bogat veleposestnik. Trockijevi sorodniki so bili premožni trgovci, dočim je Stalin študiral za duhovna, in da ni postal komunist, bi bil menda danes škof, radi svojih intelektualnih zmožnosti. Te vrste ljudje spoznajo, da je lačnega človeka najlaglje pridobiti na svojo stran, da pozabi na vse drugo, in v upu in pričakovanju, da si uteši lakoto, gredo do skrajnosti ali pa tudi preko.

In v resnici je lakota tista ogromna sila, ki priganja te ljudi k aktivnosti. Ne njih lastna lakota, namreč lakota voditeljev, ti imajo dovolj, pač pa lakota drugih ljudi. Ne samo lakota, ki jo človek sam občuti, pač pa tudi lakota, ki jo vidi pri drugih. Človeku se zasmili, ali pa se mu upre pamet in razum, ko premišljuje, zakaj je kdo lačen. To je vzrok, ki je pridobil največ pristašev komunizmu.

Te zanimive vrstice je spisal eminentni pisatelj George E. Sokolsky, in so priobčene v novemberski številki "New Outlook." Prihodnji članek se peča podrobno z ruskim komunistom.

D O P I S I

Cleveland, O. — Delovanje in napredek med slovenskimi kulturnimi društvi v metropoli je jako živahno in tudi dokaz, da se slovenski narod zaveda koristi od teh kulturnih ustanov, med katere spada tudi slovenska godba "Bled."

V 17 letnem delovanju slovenske godbe Bled bo zopet prišla pred publiko s svojim jesenskim koncertom v nedeljo 27. novembra zvečer v Slov. Del. Domu na Waterloo Rd. Vabljeni ste, da se udeležite tega koncerta v polnem številu, da s tem pomagate do boljšega uspeha in nadaljnega obstoja slovenske godbe Bled.

Z vsako kulturno organizacijo so vezani veliki stroški, zato apeliramo na publiko še enkrat, da se udeleži v kolikor mogoče največjem številu. Iz programa boste lahko razvideli, da si je godba izbrala jako težke, a zanimive komade za letošnji koncert. Ako bi hoteli vsako posamezno točko opisati, bi vzelo preveč prostora, ampak ene se pa moramo dotakniti, nje vsebine in pomena, to je osme točke programa: The Death of Custer in njegove armade v vojni z Indijanci.

Bilo je pred 56. leti, 25. junija 1876, ko je bil ameriški narod silno razburjen radi tragedije in poboja generala A. Custerja in njegove armade 388 konjenikov, pri spopadu na Little Horn v Montani. Sitting Bull, tako se je imenoval indijanski glavar in tedanji poveljnik krvoločnih Indijancev Sioux plemena. Cheyennes Indijance pa je vodil glavar Two Moons, ki sta se združila, da bosta pregnala iz teh krajev armado belopoltcev.

Indijanci so bili zelo previdni, predno so se podali v boj. Ker jih je bilo mnogo več kot ameriške konjenice, so slednjo obkolili in pobili do zadnjega moža. Niti eno živo bitje ni ostalo. Potem so pa s petjem in plesi proslavili svojo zmago, kot je bil to njih običaj.

To nam pripoveduje osma točka programa.

Torej na svidenje v nedeljo večer ob 7:30. Vstopnina je samo 40 centov za osebo.

Godba Bled.

Iz bele Ljubljane.—Novo leto se približuje; božični prazniki so pred očmi, ki bodo prinesli veselje, pa tudi dosti žalosti tistim, ki ne vedo, od kje bo prišel drugi kos kruha. Drugi, ki niso prišli še tako daleč, dajmo držat in peljat delo naprej, da pomagamo tistim, ki so prizadeti v tej krizi.

Mnogo jih je pustilo društva, ker niso mogli plačevati asesmenta. Društva so jih podpirala, dokler je bilo mogoče. Danes imajo še društva denar v hranilnicah, toda ga ne morejo dobiti ven, da bi še naprej pomagala sirotnim članom. Tako je prizadeto tudi naše društvo Slovenski dom št. 6 SDZ.

Zatorej so se člani zavzeli, da prirede veselico, v soboto 26. novembra v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. Tisti, kateri so bili na veselicah, ki jih je priredilo naše društvo, jih ne morejo pozabiti, tako prijetno je bilo. Tudi na tej veselici bo vsega dovolj: za jesti, za piti in za ples pa najboljša godba. Vstopnina je samo 25 centov.

Vabljeni ste vsi rojaki, zlasti pa člani in članice, če se hočejo dobro zabavati v soboto večer. Pozdrav!

Anton Vehovec, predsednik.

Cleveland (Newburg), O.— Zopet se nam polagoma približuje starka zima. Žal, da marsikateri se bodo morali zadovoljiti tudi z mrzlo pečjo, ker premog je drag, denarja pa ni med nami revnimi sloji. Pa to ni nič čudnega, ker to je menda že od začetka sveta, da morajo biti bogati in revni ljudje na svetu. Ako pa pomislimo, kako je bilo nekdaj na svetu in kako je sedaj, pa lahko rečemo, da sedaj je dobro na svetu, vsaj boljše, kot je bilo pred 1700. leti, ob času preganjanja kristjanov. Živo mi je pred očmi slika, kako je mlada deklica Nežika ali sveta Neža se morala zagovarjati pred krutim in mogočnim sodnikom Simforijanom za zločin, da je kristjana. Kako sta dva starčka, izmozgana od trudapolnega dela, bila obsojena v smrt samo zato, ker sta se izrazila, da sta kristjana.

Vse to sem videl 16. oktobra v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Ta zgodovinska in resnična drama se pa ponovi v SND v Newburgu pod pokroviteljstvom društva Sv. Reš. Telesa na 27. novembra. Igra ni tako smešna, kakor na primer "Ne kliči vraga," ki je bila zadnja igrana na našem odru, je pa toliko bolj resna in pomembna. Kdo izmed nas, ki čitamo priljubljeni list Ameriško Domovino, bi si dal odsekati glavo samo zato, ker je kristjan? Mala, 13 letna deklica pa je bila toliko pogumna. "Samo par zrn vrzi na žerjavico, v srcu pa še lahko ostaneš kristjana," tako zapeljivo ji je govoril rimski sodnik. Tako so jo učile tudi rimske duhovnice Vestalke, ali Neža je ostala stanovitna v veri, stanovitna v svoji deviški čistosti in zvesta svojemu nebeškemu ženinu.

Ni moj namen nadalje opisovati zgodbe device sv. Neže, to smo bolj obširno čitali v Ameriški Domovini, dam pa vso čast Jugoslovanskemu pasijonskemu klubu. Veliko delo ste podvzeli, ko ste ustanovili ta klub. Lotili ste se prekoristne ideje, da pokažete občinstvu nekaj, kar utrdi in poživi človeka v resnicah sv. vere. Kako krasna predstava je bila igra "Pasijon," sedaj pa zopet "Mučeniška smrt sv. Neže." Ko vidimo tako lepe nastope, si takorekoč mislimo: Koliko so morali nekdaj ljudje potrpeti. Zakaj bi v sedanjih časih tudi mi ne potrpeli vsaj nekoliko. Srečni smo, da nas vsaj nikdo ne preganja radi naše vere.

Kdor količkaj more, naj nikdar ne zamudi prihodnje nedelje večer. Ker je igra zelo obširna, se prične že ob 7:30 zvečer. Vabi se vse Slovence od vzhoda in zapada, da nikdo ne reče: Brez mene se bo že prebilo. Ravno radi tebe bodo prišli tvoji prijatelji iz St. Clairja, Collinwooda in Euclid. To so člani Jugoslovanskega pasijonskega kluba, da predstavljajo igro "Mučeniška smrt sv Neže."

Skušajmo, da bo dvorana napolnjena, vsem pa kličem na svidenje in pozdrav vsem,

J. Resnik.

Staro zanesljivo
TRINERJEVO
GRENKO VINO
Tonika za želodec in odvajanje

ZA JUGOSLOVANSKO VZAJEMNOST

Piše JOSIP GRDINA

Cleveland, O. — Vzajemnost je zelo lepa čednost, pa bodisi za družino, narod ali državo. Kjer ni vzajemnosti, kjer ni sloge, je prišel pod tujčevo peto. Priča temu, kaj napravi nesloga, je ravno — Slovan. Imel je lepe vrline, bil je razumen, pameten in priden in po vsej pravici bi moral biti gospodar evropskega kontinenta, pa je bil ravno nasprotno: tlačan je bil pri tujcu.

Slovan, ki je nekoč samozavestno odgovoril sovražniku: Kdo pod soncem je, ki nam bo zapovedoval? In Slovan je pograbil meč ter branil svojo svobodo pred vsiljivim tujcem. V vojni hraber, drugače pa miren in blag. Imel pa je ta Slovan eno veliko napako: neslogo. Nesložen je bil in to ga je vrglo pod tujčevo peto. Mesto, da bi bil gospodar, je bil hlapec, da, še več, suženj je bil in posledice te nesloge vidimo in čutimo še danes. Prezirani smo, zakaj? Ker smo bili in smo, oziroma še hočemo biti tlačani. Vzajemnosti nimamo, razdeljeni smo in nesložni med seboj, zato pa smo tudi prezirani in tudi še bomo, dokler bomo taki.

Mi naše prednike, stare Slovane, obsojamo radi njihove nesloge, ampak ali smo mi, njihovi potomci kaj boljši? Ne, pač pa še slabši. Naši pradedje so prišli iz svobode v suženjstvo, zato, ker niso prav razumeli, kaj se pravi biti tlačan. Bili so sicer dobri, toda neuki, tujec pa prefrigan, ki je podžigal njih neslogo ter jih zasužnjil.

Naš veliki pesnik in prerok Simon Gregorčič pravi o njem: "Stoletja trpel je veliki trpin in težki ga žulil je jarem." Da, stoletja je trpel Slovan v jarmu in Gregorčič zopet pravi: "Kdaj li poteče mu čas bolečin, bo večno trpel li po starem?" Pa je prišel čas za Slovana, da se osvobodi iz stoletne sužnosti. Svetovna vojna mu je pomagala raztrgati suženjske okove. In ta tlačeni Slovan, ko je bil osvobojen, je zopet pokazal, da je prav tak, kot so bili njegovi pradedje, da je nesložen. Kot izgleda, se je prav malo naučil iz zgodovine zatiranih Slovanov. Edini, ki se še zaveda tega je Čeh. Šest sto let je trpel v tujem jarmu. Prvi Habsburžan Rudolf I. je ubil Čehom kralja ter jih podjarmil. Po dolgih stoletjih so se Čehi maščevali in so Habsburžane uničili.

Ni moj namen pisati o tem, pač pa sem se namenil pisati o jugoslovanski vzajemnosti, o boljših odnošajih in o zbližanju med Jugoslovani.

Jugoslovanska vzajemnost! Hm, zelo je kruljeva in pomanjkljiva. Če se ta vzajemnost ne izboljša in okrepi, utegne imeti zelo slabe posledice za vse Slovane na jugu. Naša Jugoslavija preživlja zelo težke čase. Sicer trpe danes vse svetovne države in nekatere dosti bolj kot Jugoslavija, pa o nobeni ni toliko kričanja kot o Jugoslaviji. Jugoslavija ima zelo veliko sovražnikov, pa prav malo prijateljev. Že dalj časa zasledujem razne jugoslovanske liste, namreč srbske in hrvatske, v katerih se bije borba za in proti Jugoslaviji. Ta borba postaja od dne do dne hujša ter je postala že naravnost nagnjusna. Prvi državo branijo in to res z uma svitlim mečem, dočim drugi naravnost pljuje na Jugoslavijo in to tako ogabno, da ne bi mogel bolj zmerjati niti Mussolini. Kako je ime listu in uredniku je postranska stvar, govore samo fakta.

Ne mislim Jugoslavije povzdigovati v deveta nebesa. Vem, da tam marsikaj ni tako, kot bi moralo biti, pa kje je danes dobro? V Ameriki? Tukaj danes ljudje bolj stradajo kot v Jugoslaviji. Ali na Ruskem? Ali v Italiji? Povsod je še slabše kot v Jugoslaviji, a na Jugoslavijo vse kriči kot na Kristusa pred Pilatom. Avstrija je bila že tolikokrat na konkurzu, pa je vse dobro. Kadar denarja ni, se ga pa dobi na posodo, pa nihče ne kriči. Italija, ki uganja nezaslišano nasilje nad manjšino in tudi nad svojim ljudstvom, pa je nihče ne kara. Ves tisk je na njeni strani, za Jugoslavijo pa noben.

Ravno včeraj sem čital v ameriškem "Srbobranu," kaj je prav za prav resnice o "revoluciji" v Jugoslaviji. Urednik temeljito dokazuje, koliko neresnice je priobčil "Manchester Guardian." "Literary Digest" pojasnjuje stališče in navaja vse podrobno glede tega ter je bilo vsega skupaj ena desetina resnice. List "Hrvatska" prinaša izčrpek iz "New York Times," da je 80% vesti o Jugoslaviji zlaganih. To priznajo, pa kljub temu še naprej lažejo. Zakaj? Jugoslavija je revna država in slovanska. Slovan naj bo tlačan, gospodarji bomo pa mi! To je geslo Germana, pa najsi je ta Nemec ali Anglež, on za Slovana ne mara. Italijanu se hoče Dalmacije in pa boji se jugoslovanske vzajemnosti, zato ruje in dela, da razruši Jugoslavijo. Dokaz: jugoslovanski list, ki besno napada Jugoslavijo, je italijanska last, s tem je povedano vse.

Zadnjič sem poslušal govor profesorja Tomića, ki je rodom iz Dalmacije. Mož je povedal tole: Na nekem sestanku z italijanskim profesorjem, vpraša profesor Tomić Italijana, zakaj da Italija tako ruje proti Jugoslaviji. Italijan mu odgovori: "Italija dobro ve, da je mala srbska država junaško premagala veliko Avstro-Ogrsko monarhijo, navzlic moderni armadi, katero je slednja imela. Sedaj ste pa združeni s Srbom Hrvatje in Slovenci v eno državo, sedaj vas pa niti hudič ne razbije, zato Italija dela na tem, da se Jugoslavijo razbije. Italija hoče Dalmacijo in ne bo mirovala prej, da jo dobi."

Italijan je povedal bridko resnico za nas Jugoslovane. Italija danes trosi denar, da kupuje jugoslovanski tisk, za najbolj ogabno delo, za izdajalstvo. še več ga pa plača tudi angleškim in nemškim listom. Pri vsem tem pa Italijani doma stradajo.

Madžar dela isto ko Italijan ter že danes kaže mapo Madžarske v Budimpešti, kjer ima zarisano Hrvatsko, da bo njegova. O tem piše neki očividec, ki si je tisti zemljevid v Budimpešti sam ogledal. Stvar se nam morda zdi smešna, pa ni. Dejstvo je tu: Hrvatje danes vodijo boj za odcepitev, zato Hrvatje v inozemstvu glasujejo za odcepitev in za samostojno Hrvatsko; tako čitam v listih. Glasovanje je takorekoč že končano in vse glasovnice morajo biti overjene z notarskim pečatom in poslane na Ligo narodov. Kaj bo pa tam, je pa seve vprašanje. Jasno pa je to: če bi bilo pred ligo nekaj, kar je v prid Jugoslavije, se lahko z gotovostjo pričakuje, da ne bo iz te moke kruha. Ker je pa nekaj, kar je proti Jugoslaviji, da se poruši njeno edinstvo, je pa kaj lahko, da se ustreže Hrvatom, prav za prav Madžarom, ker to je "trik" Italijanov in Madžarov. Madžar hoče namreč na vsak način do morja in to preko Hrvatske. Hrvatska bi bila v tem slučaju madžarski vazal, ali pa popolnoma pod Madžarsko oblastjo.

Kaj bi bilo s Slovenci, je težko reči. Kar jih še ni pod Lahom, pa še lahko pridejo. Tako so prav lahko uničene naše dolgoletne želje po svobodi. Sedaj nimamo nič potrpljenja z nikomur, samo zabavljamo. In ko se nam pove, da gre v Jugoslaviji slabo, da je revolucija, se kar nasmejemo in nič se ne brigamo, kot da ni naše. Morda se bomo brigali, ko bo prepozno. Dvignili bomo protest, ki bo pa brez pomena, pač pa lahko dobimo mrzel in prezirljiv odgovor: "Tako ste hoteli, pa smo vas razdelili." In mi bom klonili glave, pa molčali, če ne bo pa korobač pel. Tako sedaj kaže, ako se ne izpremeni, oziroma ako se sentiment glede Jugoslavije ne obrne na bolje, bo tako in nič drugače.

(Dalje prihodnjič.)

Štirje aretirani v Pragi radi ponarejanja

Praga, 23. novembra. Policija je aretirala tu nekega Cernika, Čeha in dva brata Daubsky pri katerih so dobili stroje za ponarejanje ameriškega denarja. Ponarejali so en dolarske in pet dolarske bankovce.

Dnevna vprašanja

1. Koliko časa vzame, da se denar, vložen v banki na štiri procente, podvoji v vrednosti?
2. Katera država se je prva hotela polastiti sveta, ki tvori danes državi Ohio?
3. Kako so državo Ohio prvotno imenovali?
4. Kako se imenuje velika univerza v Clevelandu?
5. Katero državo so ustanovili kot kolonijo za angleške katoličane?
6. Kdo je ustanovil to kolonijo?
7. Katera država je bila v dvajsetem stoletju prva pripuščena v unijo držav?
8. Katera država je bila dolgo znana radi počasnosti njenih vlakov?
9. Po kom se imenuje država Virginia?
10. Katera država je bila najzadnje pripuščena v unijo?

Odgovori na vprašanja

1. Sedemnajst let in pol.
2. Država Connecticut.
3. Western Reserve.
4. Western Reserve University.
5. Maryland.
6. Lord Baltimore.
7. Država Oklahoma.
8. Država Arkansas.
9. Po angleški kraljici Elizabeti, ki ni bila nikdar poročena, torej je bila devica — virgo, latinsko ime za devico.
10. Država Arizona.

Če verjamete al' pa ne.

Po zadnjih volitvah smo brali, kako so se plačevala razne stave, ki so se napravljale pred volitvami na tega ali onega kandidata. Nekatere stave so bile jako zanimive in so vzbujale mnogo smeha. Kakor na primer ona, ko je moral brivec, ki je izgubil stavo, obriti prešiča, ali ona, ko se je moral postaviti oni, ki je izgubil stavo, da mu je zmagovalec zmetal v obraz (na tikvo) celo košaro gnilih jajec.

No, pa vse se pretrpi enkrat, ampak hujše je bilo nekomu v Ljubljani, ki je moral izgubljeno stavo izpeljati dvakrat. To se je pa zgodilo takole:

Kakor veste, imamo tudi v stari domovini burne volitve in veliko zanimanje vlada pred volitvami. Tisti, ki posebno veliko da na svojega kandidata, postavlja nanj dušo in telo in ne vem kaj še vse. Pride tudi do raznih stav, ki se navadno zaključijo v kaki gostilni, kjer pomaga cviček do neverjetnih idej in fantazij. Tako so sedeli nekega večera pri "Fajmoštru" za Ljubljanico razni politikarji različnih strank. Vsak je bil za svojega kandidata navdušen na vse pretege. Posebno dva boljša gospoda sta si bila v besedah, kdo bo zmagal za ljubljanskega župana.

Pa zavpije eden: "Ti, če bo zmagal tvoj kandidat, bom jaz peljal živega prešiča v samokolnici od južnega kolodvora do magistrata, če bo pa zmagal moj kandidat, ga boš peljal ti. Ali sprejmeš?"

Huronsko veselje je završelo po gostilnici in izzivani politikaš se nikakor ni mogel zmazati in je čudno stavo sprejel.

Vse mesto je govorilo o tej stavi in je bilo prebivalstvo bolj radovedno, kdo bo prešiča peljal v paradi po ljubljanskih ulicah, kot pa kdo bo novi župan ljubljanski.

Volitve pridejo in zmaga tudi. Tisti, ki je prvi ponudil stavo, je izgubil in kislega obraza, toda trdne volje se je izjavil, da bo prešiča peljal, samo dobijo naj ga in samokolnico tudi, ker se s tem on ne bo ukvarjal.

Dobro. Dobe mu prešiča in samokolnico tudi. Pred južnim kolodvorom se je zbralo sila naroda, ki je hotel biti priča tej izvanredni slavnosti. S presunljivim glasom je pujsek protestiral, ko so zvezanega vrgli v samokolnico. Gospodič, ki je stavo izgubil, je pljunil v roke in procesija se je pričela pomikati po Dunajski cesti, mimo pošte, po Prešernovi ulici, čez Frančiškanski most in pred "gomastrat." Od vseh strani so leteli razni dovtipi na ubogega kočijaža, katerega je zanašala samokolnica po mestnem tlaku sem in tje. Kajti kdor ni še samokolnice vozil, ta naj ne misli, da je to tako kot pet krav za en groš. Pot je tekel po obrazu ubogemu vragu in natihoma je klel svojo naglo nepremišljenost. Ampak stisnil je zobe in si mislil, saj bo kmalu konec in svet se tudi ne bo podrl.

Ko pride slavnostni sprevod do magistrata, postavi voznik samokolnico na tla, si obriše potni obraz in reče: "Tako, delo je opravljeno. Sedaj pa lahko vzame vrag prešiča, samokolnico in tudi tebe. (S tem je mislil onega, s katerim je stavil.)"

Ta se pa široko zasmeje, položi roko na rame gospodiču in pravi: "Le počasi, prijatelj! Stave še nisi izpolnil. Kar lepo nazaj bomo šli in od kraja začeli vso stvar."

"Kako to, ali se ti meša?" se začudi ta.

"Nič se mi ne meša, ampak tebi se bo, ko ti stvar razložim. V protokolu stoji črno na belem, da boš, ako boš stavo izgubil peljal prešiča v samokolnici od južnega kolodvora pa do magistrata."

"Res je to in to sem tudi napravil."

"Nak, nisi napravil, kajti če bolj natančno žival pogledaš, boš videl, da si vozil svinjo, torej se bomo še enkrat vozili. Prav smiliš se mi, da si vso stvar delal zabadavo."

Vse kletvice niso nič pomagale. Moral je še enkrat nazaj in začeti križev pot od kraja.

CELJE IN LJUTOMER V AMERIKI

Pred par dnevi nas je posetil gospod Anton Grdina, ter pokazal novo serijo premikajočih slik, katere je prejel iz stare domovine iz rok v Ameriki poznanega umetniškega slikarja g. Božidara Jakaca. Snemanje slik se je g. Božidaru Jakacu tako posrečilo, da niti od profesijonalca se ne bi moglo boljšega zahtevati. Da pridem k predmetu naj navedem, kaj vse predstavljajo te premikajoče slike. Uvod so slike deroča, peneča Sava ob južni železnici proti Zidanem mostu. Impozanten je pogled na široke plasti peščenih zasipov, rastočih vrb ob bregovih, ter za njimi posejane pritlične hišice s polnim življenjem priprostega kmetskega ž i v l j a. Komaj izginejo lepi bregovi Save, že se prične človek diviti nad krasnim zgodovinsko poznanem Celjskim gradom in njega pobočjem. Celjska železniška postaja nam nudi sliko lepe uredbe in za potnike za vse potrebe moderno urejeno postajališče. Kakor hitro izgine izpred oči Celje s svojo zgodovinsko znamenitostjo, nas slike pripeljejo v Ljutomersko okolico. Odprejo se pred nami v daljavi krasni in po kvaliteti pridelka evropsko poznani vinogradi.

Operator je stopil na ulico znamenitega Ljutomera in snel vse slike, ki dičijo trg v krasoti in zgodovinskimi objekti. Ulica trga je tako živo predstavljena, da človeka spravi v dvom, se li nahaja tam ali v Ameriki. V dolgi vrsti zaporednih lepih hiš glavne ceste so prikazane stavbe raznih ustanov in med njimi denarne, k u l t u r n e in cerkvene zgradbe. Na glavnem trgu je soha našega velemoža Miklošiča, mimo katere hite tržani vsak po svojem opravku, ne meneč se veliko za delo operatorja. Tu in tam se vidi, da je kdo vrgel pogled v kamero, se veselo zasmejal in odhitel preko trga po svojem delu.

Pred očmi se odpre pa morje vinogradov z belimi točkami v sredini, kar znači, da so tam tipične zidanice, kjer je spravljena žlahtna kapljica. Vinogradi prihajajo vedno bolj živo pred oči, ter se osredotočajo na posamezne vinorodne brajde. Kmalu se znajdemo med viničarji in njeno družbo pri trgatvi grozdja. Slike nam prikazujejo, kako skrbno naši vinorejci v veselem razpoloženju, dobe sad narave. Kakor pridne mravlje se spravijo okrog trsa in ga osmukajo do zadnjega grozda. Ti naši obiralci znajo tako spretno sukati škarje v rokah, kadar odstrižejo grozdičje iz trte, da se človek divi nad njihovo spretnostjo. Dekleta in otroci si dajo opravka okrog trsja in može pa z brentami na hrbtu, ki nosijo opirajoč se na palico nabrano grozdje v kadi zidanice. Otroci bosonogi letajo od trte do trte kakor metuljčki od cvetke do cvetke. Naše obirače nič ne ženira, če jim visi kakšna krpa od ramena in tudi si ne dajo nikakega pomisleka ženske, če jim komolci silijo izpod obleke. Trgatev je, in ni misliti na najboljša oblačila. Strgala bi se ob količvih in trtah, ki so razpredžene ena na drugo. Slike nas po tem veselem delu pripeljejo pred zidanico k opoldanskemu kosilu. Obložena miza, na njej narezani veliki kosi kruha nam dokazujejo, da pri njih malo zaleže Hooverjeva prosperiteta. Vidi se, da kosilo jim dobro tekne od napornega dela, ker slast, s katero zauživajo, je zavidanja vredna. (Ko sem jih videl sem postal lačen, kakor še nikoli v Ameriki.) Pred zidanico je opaziti lastnika vinograda, kako daje dnevna povelja obiračem in viničarjem v postopanju, da se vse po redu izvrši. Po scenah, kako se ženske in otroci okrog trsja sukajo, ter tu in tam sad pokušajo, ter eden drugemu malo ponagajajo, se prične prikazovati glavni posel moških s sodi in vkletenjem mošta. Prične se nakladanje, kadi in sodov na voz pred katerim so v jarmu vprežene krave. Da se oko postave prepriča, koliko je vinorejc spravil v zidanico ali mogoče iz zidanice na dom, prisostvuje celemu procesu uniformiran finančni organ in pazno čuva, da država dobi ta svoje. Kmalu na to se znajdemo na cesti, po kateri se vozi z močnimi konji v velikih sodih vino. Furmani veselo pokajo z bičem in spodbujajo konje k važnosti dogodkov. En par sledi drugemu in tako se uresničuje pesmica ki pravi: Konjički škrebljajo in vozijo težko, ker vince peljajo, ki je močno sladko.

Slike so res posebnost, katerim je malo primere iz naše domače grude, ter našega narodnega življenja. So povzete od priprostega našega naroda ob najbolj veselem trenutku kmetskega življenja v vinorodnih goricah. Nič ni v njih prisiljenega, nič afektiranega, ampak vse tako naravno in pristno narodna slika, katero se more zamisliti le mojstersko umetniško oko. Izraz je tako slikovit, da človek s ponosom zre na svoje brate v domovini in z njim v duhu sklepa nerazdružljivo vez bratske ljubavi. S tem bo dana vsem prilika, da bodo videli veselo razpoloženje zelenega Štajerja, ter drugim, ki ni njih dom v tej okolici pa spoznanje, kako štajerci obirajo grozdje v znamenitih vinogradih Ljutomera.

Joško Penko,
zastopnik "Ameriške Domovine"

ZGODOVINSKI DAN JUGOSLOVANOV V CLEVELANDU

Vstal je narod izpod grublje razvalin tiranstva, napel prsi in prosto zadihal proti severu, kjer je stoletni monarh pošiljal svoj bič nad ta priprosti, toda pošten in priden narod. Leto je beležilo 1918 in v udih zagrizene ujede pod težo verig in okov je Jugoslovanski sokol stisnil pesti in se osvobodil narodne temnice izpod krinke laži-zaščitnikov, — stoletnih mučenikov. Zadonela je jugoslovanska beseda od Triglava do Urala, Krkonošev in Balkana, ter zaorila v ponosni svobodi. Na poluotoku Solunskega zaliva stala je broječa 130,000 jugoslovanskih sokolov močna armada in hrepenela po otmenju domovine kralja Matjaža. Kot risi so se zapodili v gorovje in hiteli proti zahodu, rešujoč za seboj poteptano in posovražniku oskrunjeno domovino. Isto solnce, ki jih je spremljalo čez Golgato trpljenja preko Albanskega gorovja na 170 km dolgi, skoraj neprestopni stepi, jim je postalo milo in zlivalo na nje zmagoslavne žarke. Maščevana so bila vrata vzhodnega jugoslovanstva, mesto Prizren. Triglav se je na severu mogočno kristalil na svobodnem solncu. Mogočna Donava, deroča Drina, Sava in sumeča Drava so valovile proti vzhodu po svobodnem in od sovražnikov očiščenem bregovju. Zaplapolali so narodni prapori in zasužnjen narod je v radosti življenja dvignil glavo in zaukal v odmevajoče krasote planin. Mati, pričakujoča dnevno sina, ga je sprejela radostno, ko se je vračal kot junak in zmagovalec v njeno naročje. Izpita žena in izstradana drobnjad otrok je z solzami v očeh objemala zmagoslavno vračajočega hranitelja in očeta. Marsikatera mati, žena in otrok, je zastonj upiral svoj pogled v daljavo in iskal med vračajočo armado ljubkega in globóko v srce zasejanega obraza. Še med ostanki posameznikov ga ni bilo najti in vsi upi budečih noči so v temni slutnji v solzah izginili. Kako neki naj bi ga solze in vzdihi priklicali pod domačo streho, ker vendar je bil njegov dom tam daleč na bojni poljani, med križi, ki so se vrstili v nepreglednem morju zasajeni ob kupih zemlje. Mirne soseščine ni pogrešal, ker tisoče in tisoče grobov je govorilo, da njih žrtev je bil dar osvobojeni domovini. Nad temi grobovi, nad temi križi plaval je mir svobode in klical rodne brate k edinosti. Med temi križi, vojnem mirodvoru leže tudi naša slovenska bitja, ki so se rama ob rami borili, da otme domovino izpod trinoga z brati Srbi in Hrvati. Zmagovalce so oblili ob povrnitvi v domovino topli jugoslovanski žarki, med tem ko so grobove padlih junakov ob rosnem svitu ogrevali in rahlali njih grudo, ter jih žalno klicali k večnem vstajenju.

Po teh dnevih narodne Golgate in Kalvarije so se zbrali narodni predstavniki v Zagrebu dne 24. novembra, ter proglasili narodno ujedinjenje. Dne 1. decembra istega leta je 28 narodnih zastopnikov, izvoljenih na zborovanju Narodnega Vječa izročilo poslanico srbskemu narodu, želeč ujedinjenja. Bratje Srbi so bratsko sprejeli rodne brate in se pridružili njihovi želji. Ivan Cankar je istočasno zapisal: "Velikega petka je bilo treba za veliko nedeljo," ter nadaljeval: "Smrti Boga samega je bilo treba, da je zazvonilo in zapelo ponižnemu človeku veličastno vstajenje." Tako je videl ta naš velik mož narodno vstajenje in svoj narod, katerega je ljubil.

Da pa ti zgodovinski dnevi ne izbeže pred nami neopaženo, se jih v narodnem ponosu spominjamo in to bomo tudi mi v tujini živeči Jugoslovani storili in proslavili zgodovinski dan dne 4. decembra v Slov. Nar. Domu na St. Clair Ave. Sledite poznejšim dopisom o naznanilu bogatega in lepega programa.

Joško Penko,
član pripravljalnega odbora.

Paul Keller

CVET NAŠE VASI

"V Loki ni nič novega!"

"V hišo pojdi in se preobleci, preden se Mina povrne."

"Oh, tista Mina!" se je namrgodil Tone. Vendar je sklenil, da bo slušal Jožetov svet in bo že kje razobesil svoje oblačilo, da se posuši. Nato je vprašal:

"Ali si videl našega mačka?"

"V hlevu je in se greje. Pri miru ga pusti!"

Tone je še nekaj časa počakal. Videl je, da je Jože prav tako redkobeseden ko Mina. Nerad ga je slušal, kakor tudi sestro, a slušal ga je le.

"V Loki nič novega!" je ponovil in odšel v hišo. Ko se je preoblekel, je odnesel obleko v hlev, češ, da se bo tam prej posušila in bi je tudi Mina tako zlepa ne steknila. Sklenil je obenem, da bo ujel živo miško v past in postavil mačka pred mišnico, "da se mu bodo kar sline cedile." A on bo mačka trdno držal in nato spustil miško. To bo strašna kazen za mačka! Svojo mokro obleko je polagal kos za kosom, najprej srajco, nato hlače in še jopič na prežvekujočo kravo, da bi se v njegov prid posušila kar na kravi. A živinče se vendarle ni obneslo za sušilnico. Kar naglo je krava otresla Tonetova oblačila, da je vse popadalo v gnoj in se hudo onečedilo.

Tudi načrt z mačkom in miško se je ponesrečil, in sicer je bil uspeh vse kazni ta, da je bilo Tonetovo lice spet razpraskano, miško pa je maček požrl. Nič ni bilo novega v Loki!

*

Gospodarnik Jože se je peljal v mesto po Mino. Navzlic nevihti je bilo vendarle soparno. Smreke so opojno dehtele. Ptički so se hrupno spreletavali. Večerno sonce je bledelo na nebu. "Nič ni v Loki novega," je dejal fant prej.

Res, nič ni bilo, vsaj njemu ni bila Loka nič več nič. To se mora nehati. Jože je premišljal o svojem življenju. Poleg njegove zibelke je stala krsta njegove matere. In prišla je mačeha. Ničesar mu ni prizadejala, ničesar hudega ne, a tudi ljubeznivega ne. Držala se je navodila mačeh: "Saj mu nič nočem; vsega ima dovolj." Tako je vedno rekla očetu, če se je kdaj spomnil, da Jožetu ni dobro. Oče, ki je bil nekoliko starejši ko žena in se tudi ni mogel več toliko zoperstavljati, je hotel, da je le mir v hiši, in ni maral niti videti, kako je bil otrok rajne žene zmeraj v senci ali vsaj v polsenci, otrok žive žene pa zmeraj v najtoplejšem soncu. In tako je slednjič zapustil oče posestvo mlajšemu sinu, njemu, starejšemu pa je le izplačal doto. Tedaj je bil Jože zapustil dom. Malokdaj je kaj zvedel o mačehi in svojem polbratu. Dobro se jima je godilo. Nekoč sta mu sporočila, da sta postavila očetu nagrobni spomenik in če pride na odkritje. Odvrnil je, da ne pride in tudi venca ni poslal. Zmeraj pa je ob obletnici očetove smrti dal za mašo. Takrat je šel v cerkev, pa kar ni mogel moliti, ker si je moral venomer prigovarjati, da oče pač drugače ni znal, in to prigovarjanje mu je tako napolnilo dušo, da je bil vesel, če je prišel do enega samega očenaša in če je vedrih misli odšel iz cerkve. Tedaj je bil Jože prišel k Boštjanovim za gospodarnika. Težko mu je bilo služiti, ko je bil sam sin imovitega kmeta. Hudo mu je bilo delovati na tujem pósestvu, sejati ondi, koder so drugi želi, in v duhu videti svoje lastno širno polje. Pa je čas tudi njemu izgladil s čela jezne gube in mu omilil trpko žalost v njegovih očeh. Privadil se je novemu življenju. Začel je spoštovati vdovo Boštjanko, ki je tiho in žilavo prenašala svojo usodo, vse svoje bridkosti in težave polagala v božje in svoje roke in ni pričakovala pomoči od ljudi ali srečnih naključij in ni omagala v najhujših dneh. Tudi to je ganilo Jožeta, kako je ona ljubila svoje otroke. Seveda so bili vsi njena last. Velika je bila razlika, ki jo je videl v mladosti teh otrok in svoji lastni mladosti brez ljubezni. Počasi se je začelo jasniti v njegovi preprosti pameti in spoznal je, kaj je krvna mati in kaj mati iz dolžnosti, kaj je prava mati in kaj mačeha. "Saj mu nič nočem, vsega ima dovolj," pravi mačeha. "Vse mu dam, vsega naj ima v izobilju, vse — tudi življenje — le za otroka," pravi krvna mati.

Tako je, da. Jože je večkrat razmišljal o tem. Ali je bilo to naravno? Pri kmetovanju je večkrat opazil, kako je bila kaka mačka z mačicami druge mačke prav tako nežna ko s svojimi lastnimi mačicami; kako je kaka psica, ki je imela le enega psička, prevzela mladiče druge psice, ki je imela preveč nadležnega drobiža, in pazila na tuje malčke z vso materinsko zvestobo. Raca je vodila piščeta, sinička je pitala požrešno, malo kukavico. Tako je bilo pri živalih. A pri ljudeh je bilo drugače; kakor da se oddaljujejo od narave. Preprosta kmečka pamet je zaslutila prepad, dasi ni našla razlage v učenih besedah. Polagoma je zapazil Jože, da mu je delovna gospodinja bolj in bolj všeč. Tudi otroke je imel rad. Človek se kmalu navadi na kakega psa, počasi na kakega tujega otroka. Jože je to družino tako vzljubil, kot bi bila njegova. Ponosen je bil na Mino, močno ga je skrbel Lojze, zelo rad je imel Toneta. Le Bernard mu je bil zmeraj tuj. Z vsemi se je tikal, gospodinjo pa je vedno vikal.

Leta in leta je snivala v njem želja, da bi se poročil z Boštjanko. Pa ne zato, ker je bil samoljuben, pač pa se je želel oprostiti hlapčevanja in postati samostojen kmet. Nikoli mu ni bilo pri teh mislih za denar. Ničesar drugega ne bi hotel biti ko pošten upravitelj družine, dasi bi hotel kot gospodar uživati tudi svojo čast. A ni se mu posrečilo pridobiti si srca vdove. Zmeraj je bila enako prijazna z njim, a ta prijaznost je bila tako hladna, da se spričo nje ni upal zasnubiti Boštjanke. Ko sta se bili starejši hčeri poročili in sta prejeli svojo doto, je Jože ponudil svojo lastno, ne vprav majhno doto na posodo. A Boštjanka ni sprejela njegove ponudbe in je rajši plačevala visoke obresti banki, ko pa da bi njemu le tri odstotke. Tedaj je spreviden, da se noče prav nič vezati nanj in da ji je le plačan gospodarnik. Takrat je hotel odpovedati službo, a je vendar še ostal. Le čemu?

A zdaj je hotel stran. Zdaj je vse njegovo upanje splavalo po vodi. Vdova se je bližala koncu; ona ne bo nič več začela vnovič živeti. V mestu je dobil Mino na kolodvoru. Koj je prisedla v koleselj in mu pripovedovala, kaj je dosegla glede delavcev. Jožetu ni bilo zanje, a pogrešiti jih tudi niso mogli. Domačini niso hoteli služiti za poljske delavce. Izseljevali so se v mesto. Ko sta se peljala dalje, je Jože globoko zavzdihnil, kakor da bi se moral naužiti mnogo svežega zraka, preden bo mogel povedati tisto, kar ga je težilo.

"Mina," je kašljaje povzel, "ti bom kar zdajle povedal: po žetvi pojdem stran."

Ona ga je osuplo pogledala.

"Odkod hočeš stran,"

"Od Boštjanovih. Nočem biti več pri vas."

Dekle je zardela ko kuhan rak; prijela ga je za roko.

"Kaj poveš! Saj to ni mogoče, Jože!"

"Je, Mina; stran pojdem od vas!"

"Pa zakaj — zakaj"

Iskal je pripravnih besed, nato je začel: "Glej, Mina, štiri in petdeset let sem star. Zadnji čas je, da se osamosvojim, če nočem, da nekoč umrjem kot boljši hlapec. Očetovo posestvo mi je prevzel moj polbrat; nekaj tisočakov je pa le meni ostalo; k temu so prišle dolgoletne obresti; dovolj bo, da si kupim kak manjši grunt. To bi rad."

Mina ni zinila niti besedice. Brez misli so ji begale oči po pokošenih travnikih, koder so imele kresnice lesketajoče se plese in so jim črički brenkali na harfe. In po rženih njivah so ji šli pogledi.

"Kositi bo treba," je tiho dejala čez čas.

"Da," je Jože na kratko prikimal.

Konj je počasi stopal. Jože je topo poslušal škripanje koles. Ko je izrekel težke besede, pa ni imel nobenega veselja več s svojo prihodnostjo. Saj je bil že zdavnaj v tistih letih, ko človeku poide veselje za romanje po svetu in je v srcu ena sama želja: mir, mir — in nobenih bojev več. Vendar se je trdno držal svojega sklepa. Res je bilo razdrto njegovo upanje, je bil užaljen njegov ponos, a želja po tem da bi bil sam svoj gospod, je bila tako močna, da bi lahko zapustil to, kar je vzljubil, odšel v tujino, in bi dasi pozno in samotno, vendarle vse še enkrat iznova začel.

Že so se prikazale vaške hiše; nad njimi je kraljevalo visoko sleme Boštjanovih.

Tedaj je Mina tiho vprašala: "In kdo bo oskrboval Boštjanovino?"

"Ti!"

"Jaz?"

Ko obupno ihtenje se je izvila besedica. Tedaj se je tesno oprijel vajeti, da ne bi preklical svojega sklepa. Mina je bila tik ob njem; čutil je, kako je drgetaje poihtevala.

"Počasi vozi, Jože, nekaj ti moram še povedati. Vidiš, saj vem, zakaj odhajaš od nas. Rad bi se bil poročil z materjo, a to se ti ni posrečilo . . ."

"Pa ne!" je prestrašeno vzkliknil in pognal konja. Vzela mu je vajeti iz rok in je pridrževala konje. Močno je morala zgrabiti, da si je priborila vajeti. Jožeta je bilo sram. Ko ogenj ga je peklo, ker je Mina razodela njegovo tajnost, katero je tako plaho skrival. Mina pa, ki je bila zmeraj jasnih, treznih in odkritih besed, je rekla:

"Tako je, Jože — in to ni sramotno. Sama sem si dolgo želela, da bi prišlo do tega. A žal — ni prišlo. Pa ti hočem povedati, Jože, zakaj se to ni zgodilo. Materi je bilo dobro znano, da si jih hotel vzeti. A sram jih je bilo, da bi se še enkrat poročili."

Jožeta je kar vrglo.

"Ker sem jim bil premalo ali sem jim bil zoprn?"

"Ne, ne, Jože, o tem ni govora. Ne vem, če boš mogel ti, kot moški, to razumeti: so ženske, ki jih je sram, da bi se v drugič poročile, posebno še, če imajo odrasle otroke. In naša mati so ženska te vrste."

"Pa če jim nisem premalo in jim nisem zoprn, čemu bi se pa potem sramovali?" je vprašal. "To je vendar neumnost!"

Videla je, da je ne bi razumel. Ta nežna zadeva je bila pač samo za ženske; moški so preveč robati za to. In dejala je:

"Mati se sploh ne bi več poročili, pa bodisi, da bi prišel tak ali tak ponje. In če bi se že poročili, bi le tebe vzeli, Jože. A tudi tega niso zmogli. Če že drugače ne moreš, pa si razlagaj tako, da so imeli rajnega očeta preveč radi."

To mu je šlo v glavo. Otožno je prikimal in spet vzel vajeti v roke. Vaščane sta srečavala. Jože je premišljeval: Take so ženske; ničvredneži so jim všeč, poštenjakov pa ne marajo. Tak ga je Mina vendarle spoznala! Bržkone ve za to tudi gospodinja in morda tudi drugi vse vedo. Zelo ga je bilo sram. Dozdeval se je kot kak predrznež, ki se je osmešil in so ga nato zavrnili.

"Mina," je dejal, "najrajši bi šel že jutri proč."

Preplašena ga je pogledala.

"Veš," je izjecljal, "sram me je vpričo tebe, vpričo matere in vseh drugih. Rad bi šel kmalu od vas."

Razumela je, kaj se godi v njegovi duši. Težka skrb ji je stisnila srce.

"Jože, kaj bi mogel pustiti mene samo — zdaj ob košnji in žetvi? Mati so bolni, Lojzeta ni — Bernard in Tone sta še otroka — kaj naj sama ostanem, jaz, dekle? Ali boš šel; preden si morem dobiti kako pomoč?"

Zardelih lic se je obrnila k njemu.

Prvikrat v življenju je videl, da so Minine oči solzne. Pa je pognal konja in odvrnil:

"Naj bo, Mina; žetve še počakam. A potem me moraš pustiti, da grem."

Svojo veliko roko je položila na njegovo desnico in rekla:

"Zahvaljen Jože! Po žetvi pa le pojdi."

11.

Na osmo uro je šlo. Mina se je začudila, ko je dobila v veži mater, pripravljeno za odhod. Odvedla jo je v sobo in vprašala, kaj namerava. Mati ji je povedala, da je prišla šobrovka, ki ve za Lojzetov naslov. Zdaj pa gre k njej, da dobi naslov.

(Dalje prihodnjič.)

DNEVNE VESTI

Cene žganju so se naenkrat zvišale

New York, 23. novembra. Cene vinu in žganju so v tem mestu skoro preko noči se zvišale, najbrž v pričakovanju, da bo večja zahteva po pijači za praznike. Cene zaboju žganja so poskočile od $10 do $15, šampanjcu do $25. Cene žganju za Zahvalni dan so bile med Amerikanci za 20 odstotkov višje kot lansko leto.

Star mož

Sinoči je na svojem domu na 11402 Belleflower Road umrl Manuel Halle, star 101 let. Halle je bil eden prvih clevelandskih trgovcev, in trgovina ustanovljena po njem, še danes obstoji.

4,500,000 Italijanov zahteva tudi vino

San Francisco, 23. novembra. Po vsej Ameriki se organizira ogromna organizacija Italijanov in njih potomcev, baje 4,500,000 po številu, ki bodo zahtevali od kongresa, da kakor hitro dovoli pivo, da bo dovoljeno tudi vino. Italijani smatrajo vino kot svojo redno hrano, in s tem, da jim je prohibicija vzela vino, pomeni to toliko, kot če bi Amerikancem bila vzeta kava.

Vozni listki

Mestna zbornica je sklenila, da se prodajajo na cestni železnici še zanaprej vozni listki za $1.25, ki so dobri za ves teden.

MALI OGLASI

Naprodaj

je pohištvo za parlor in kabinet za telefon, vse v dobrem stanju. Jako poceni. Vprašajte na 6021 Superior Ave. (281)

Stanovanje

se odda v najem na 70. cesti. Hiša sama za sebe, 5 velikih sob, elektrika, klet, veliko podstrešje, jako prilično za družino z otroci. Dobi se po nizki ceni. Poizve se pri Anton Ogrinc, 6414 St. Clair Ave. (278)

Naznanilo

Za zobozdravniško delo v mojem uradu sprejmem kot plačilo vaše hranilne knjižice od The International Savings & Loan Co.

Dr. Wm. F. Urankar
829 E. 185th St.
Uradne ure od 9—12, od 1—5, od 6—8 zvečer. Ob sredah od 9—12. (x)

POZOR SLOVENCI IN HRVATJE

Opozarjam vas na novo trgovino z moderno obutvijo za moške, ženske in otroke; najbolj moderno in po najbolj nizkih cenah.

Naša trgovina bo odslej naprej na

577 E. 140TH STREET
vogal Thames Ave.

Otvoritev bo 26. novembra, 1932. Za prve tri dneve bodo tako nizke cene, da se vam bo izplačalo, da tudi od daleč pridete.

Zahvaljujem se za vašo prijazno naklonjenost in se še nadalje priporočam.

JOSEPH KOSS
577 E. 140th St., in Thomas Ave.

Odprto od 8. zjutraj, do 9. zvečer; ob sobotah do 11. zvečer.

Dr. A. L. Garbas
SLOVENSKI
ZOBOZDRAVNIK
6411 St. Clair Ave.
v Slov. Nar. Domu
soba št. 10
Tel. HEnderson 0919

LED IN PREMOG
TOČNA POSTREZBA
JOSEPH KERN
SLOVENSKI RAZVAŽALEC
LEDU IN PREMOGA
1194 E. 167th St.
Poslicite: KEnmore 4381

Michael Casserman
PLUMBING & HEATING
18700 Shawnee Ave.
KEnmore 3877

TREBUŠNE PASOVE IN ELASTIČNE NOGAVICE
imamo v polni zalogi. Pošiljamo tudi po pošti.
MANDEL DRUG CO.
15702 Waterloo Rd. CLEVELAND.

Ako želite—

kaka popravila pri strehah, žlebovih in furnezih, pokličite nas. Mi vam naredimo po znižanih cenah.

Se priporočamo

JERRY GLAVAČ
1052 Addison Road
HEnderson 5779

Vaški apostol

Za "Ameriško Domovino" prestavil M. U.

Zunaj v izbi je sedel za mizo. Tu pa so se "modrejši možje" pogovarjali o stvari, ki je spravila Toneta zopet v nemir. "To bi lahko imel tudi doma!" je vzkliknil jezno, zagrabil svojo majoliko ter šel k drugi mizi. Tedaj so ga pa zopet takoj obsuli s vprašanji, dali je res, da je Malarčina hči . . . Dalje niso prišli s svojim vprašanjem. Kakor da so mu nasuli žive žrjavice v uho, je Tone poskočil: "Mir hočem imeti! Niti v gostilni ne dajo človeku miru! . . . Na, hvala!" Vrgel je natakarici denar kar v predpasnik, potisnil klobuk na glavo ter odšel.

Ko je prišel domov, je videl, da je v izbi tema. "Seveda, oče! Temu je lahko! Spi! . . . Drugi pa lahko teka s svojo skrbjo naokoli!"

Tudi vsa druga okna so bila temna. Samo tam pri zadnjem okencu je bila še luč. "Tako, tako? . . . I, seveda!" Tone se je nekoliko obotavljal, predno je odprl vrata. Tedaj je videl, da je v kuhinji še luč. Dekla je pomivala posodo. "Hej, ti!"

"Kaj pa je?"

"Ali je ona tam zadaj še vedno tu?"

"Ne vem . . . nisem videla, da bi bila odšla."

"Poglej, kaj dela Peter. Počakal bom tu."

Godrnjaje je vzela dekla luč ter odšukala proti hodniku.

"Sezuj si šlape!" je zaklical za njo Tone. In počakal je v temni veži, dokler se ni dekla vrnila. "Kako mu gre?"

"Dobro, mislim — spi."

"In . . . in ona?"

"Ta pa sedi pri njem kakor ubcga duša pri božji martri. In oči ima, kakor dve večni luči. Da ne bi človek vedel, kaka je . . . bi lahko še dopadla."

Dekla je že izginila v kuhinjo — Tone je pa še vedno stal, kakor da je pričakoval od deklinega poročila še najboljše. Zastokal je končno ter se pretipal po stopnicah do svoje sobe. Ne da bi prižgal luči, si je sezul čevlje, si slekel suknjič ter legel napol slečen na posteljo.

Petrolejka, ki je gorela doli na cestnem vogalu, je medlo obsevala strop v sobi. V ta odsev je Tone neprestano strmel. Zeblo ga je, da se je kar tresel, a že takoj zopet je planila vročina v njegove ude, kakor da je zunaj soparna poletna noč. "Kaj je z menoj? Kaj je?" Hrope se je odel in se prijel za vroče glavo. "Ali sem ga nekoliko preveč, da se sedaj vse okoli mene vrti?" Saj je vendar svojo mero v gostilni samo plačal, ne da bi pil! Stokaje se je zopet vrgel na blazino in se zastrmel v trepetajoči odsev na stropu. In tedaj se mu je zdelo, da ne gleda več odseva, pač pa da gleda skozi okence — da vidi pokrajino, ki mu je znana. Sredi po saneh izvoženi drči, se mu je zdelo, vidi božjo martro, a poleg nje sedi uboga duša v snežnobeli srajčki, s katero se poigrava veter — "O, ti norec! Ti norec!" Nenadoma, kakor da ga je zbudil glas iz sna, je skočil s postelje ter se nagnil naprej, kakor bi hotel skozi pod prisluškovati nečemu, kar je slišal v nočni tišini. In res — čul je nekaj: kakor pritajeno stokanje, hropeče dihanje. Bilo pa je le pljuskanje vode v koritu pred hišo. Vendar pa se je Tone prepričal, da je to ubogi Peter Janez, kateremu povzročajo rane bolečine, da stoka in hrope. In že je prižgal žveplenko in svečo, in kakor je bil, le golorok in v nogavicah, je odprl tiho vrata ter šel po stopnicah.

V dolgem hodniku, ki je vodil do Petrove sobe, je postavil svečo na tla ter šel po prstih prav k vratom in prisluškoval. Ni čul drugega nego globoko, težko, počasno dihanje. "Najbrž je šla domov — prav gotovo!"

Pri tem pa mu je srce bilo tako močno, da je nenadoma odprl vrata, samo zato, ker se je bal, da bi to močno bitje zbudilo Petra Janeza iz blagodejnega spanja. Tema je bila v čumnati. Kajti luč, ki je stala na oknu, je bila obložena z vsemi mogočnimi stvarmi: Petrovimi čevlji, klobukom, molitvenikom — a okoli tega branika je bila Elizabeta obesila še svojo ruto — samo da ne bo odsev luči motil spečega. V tej temici ni mogel Tone videti, kako so se prestrašeno zasvetile Elizabetine oči in kako je nenadna rdečica planila v je lica. Saj je le komaj ugledal dekle, ki je na nizki pručici sedelo ob vzglavju postelje. Tonetove oči so se morale najprej šele privaditi temici, da je videl Elizabetin obraz in nje svetle oči. In tedaj je dejal v zadregi: "Ja, moj . . . ali si še vedno tu?"

Elizabeta je le prikimala. A Tone je potreboval čudno dolgo časa, da je premostil s svojim pogledom prostor od Elizabete do Petra Janeza. Ta je spal mirno. Le na njegovih rokah, ki so počivale na odeji, so njegovi prsti na lahno poigravali, kakor da hočejo otipati tenke dlakice volnene odeje. V senci je bil njegov obraz tako črn, da ne bi mogel razločiti nobene poteze. Po prstih je stopil Tone k vznožju postelje. In kljub temu, da je sam videl, da Peter spi, je vprašal: "Ali spi?"

"Dobro!" je šepetalo dekle. "Že od devete zvečer. In tudi ne kašlja več, hvala Bogu!"

"Da, Bogu bodi čast in hvala! . . . Tako me je skrbelo. Kar spati mi ni dalo."

Zopet je Elizabeta pokimala, kakor da razume to.

Sedaj sta molčala oba, ne Tone ne Elizabeta se nista ganila. Tedaj se je Peter pretegnil in zastokal. Nežno in tiho je snela Elizabeta obkladek raz njegovo čelo ter ga pomočila v mrzlo vodo, ki je stala poleg pručice v lesenem čebričku. Ko je ruto ovila, je bilo čuti le prav tiho kapljanje vode. Najprej je stegnila ruto, nato jo zopet spravila ter jo zopet položila na bolnikovo čelo, tako previdno in skrbno — da je kar Tone videl, kako je to nežno storila in kako blagodejno je vplivalo. In tedaj je gledal s tako zavistnimi očmi, kakor je gledal pastir dobro obloženi krožnik. Seveda ni dejal, kakor je bil rekel pastir: "Rad bi, da bi se tudi meni tako dobro godilo!" Le šepetal je: "Ah, da . . . seveda je lahko bolan, Peterček!" In čimdalje je gledal Elizabeto, tim močneje je bilo tisto življenjsko kladivo v njegovih prsih.

Mar je postalo to bitje tako glasno, da ni odmevalo samo v njegovih ušesih, pač pa da ga je lahko čulo tudi neko drugo uho? Kajti nenadoma ga je Elizabeta pogledala. Nje oči so se v temi svetile, kakor velike zvezde pod sivim, meglenim nebom. Tone se je zganil, postal trenutek — nato pa dejal: "Tega ne vzdržim!" In šel je proti vratom. "Tako soparno je tu . . . kar stopil bi se človek!" In že je bil zunaj. Kakor hrošč, katerega slepi luč, je planil proti sveči, ki je gorela na tleh hodnika. In tako je tekel v svojo čumnato, kakor da bi moral bežati pred tistim, ki ga je videl nočni čuvaj v Malarčinem vrtu. Gori v čumnati je stal in strmel v razmetano posteljo, kakor da ga je strah pred drugo polovico noči. In sedaj smehljaj odrešenja! Domislil se je nečesa, a ta misel je že bila odločitev! Postavil je svečnik na mizo in pričel slačiti nedeljsko, da si obleče vsakdanjo obleko. To je delal s tako naglico, da mu je kar sapo jemalo. In ko je bil oblečen, si je obesil z jermenom sekiro na ramo, vzel težko podkovane gorske čevlje in prazni nahrbtnik v eno, a svečnik v drugo roko — šel neslišno po stopnicah. V shrambi je natlačil v nahrbtnik hleb kruha, kos prekajenega mesa, škatljo z moko in jajci. Seveda se ni moglo to zgoditi brez ropota. In potem, ko je sedel v veži na zadnji stopnici ter si obuval čevlje, mu je zdrknil čevelj iz rok.

Tedaj se je že oglasil iz izbe Šumarjev glas: "Hoj, kdo pa rogovili tam zunaj, sredi noči?"

Tone je poskočil, kakor da ga je oče zasačil, če že ne pri slabem, pa vsaj pri dokaj čudnem početju. In prvi trenutek ni vedel, ali naj odgovori ali ne.

"Hej, kaj pa je?"

Obotavljaje se, je Tone odprl vrata v izbo ter zaklical v temni prostor proti očetovi čumnati: "Jaz sem." Kar hripav je bil njegov glas.

"Kaj? Ti? . . . Ali mi sedaj prihajaš iz krčme?"

"Nak, nak — ampak odhajam." Ko je Tone to dejal, mu je nekaj "našipalo" hud "špas": v stolpu je ura udarila dvanajsto. In kakor bi hotel prekričati bitje, je dvignil glas: "Gori v gozd pojdem, da odkažem drvarjem delo za jutri, ker . . . nu, da, ker je Peter Janez bolan."

Izgledalo je, kakor bi se hotel stari šumar šele odpomoči od začudenja. "Poba, mar si ponorel? V gozd gori — ob dvanajstih ponoči?"

Tedaj pa je Tone že zaprl vrata. Upihnil je svečo ter vtaknil nogo v drugi čevelj, in ne da bi si ga zavezal, je stopil ven. Zunaj pod milimi zvezdicami je tekel preko dvorišča in ven na cesto, kakor da je za njim oče, ki ga hoče prisiliti k "pametnemu" pogovoru. Šele ko se je cesta zakrenila proti cerkvi, je Tone postal ter se priklonil, da si zaveže jermen na čevlju. Predno pa se je zopet dvignil, si je obrisal z rokavom potno čelo ter se preko meje zamišljeno zazrl na dom. "Moj Bog, kaka nedelja je bila to!" Mar ni to nedeljo doživel več, nego v dvajsetih letih svojega veselega življenja?! In zdelo se mu je, da je minilo pol večnosti od tiste jutranje ure sem, ko je izbobnal Petra Janeza iz postelje.

Sedaj je začul šunder iz gostilne. "Ti so lahko veseli!" je zagodrnjal pred se. Tedaj je vzdihnil, pogledal žalostno mrzle in sive hribe ter pričel hoditi, počasi, trudno.

Iz gostilne so odmevali za njim visoki glasovi:

Sladko vince piti
to me veseli,
Dobre volje biti
Svoje žive dni!
Hojladari, hojladara . . .

Pesemco so peli štirje sivolasi kmetiči, ki so stikali glave skup ter upirali lakte tako široko ob mizo, da je ostalo na tej le še prostora za gorko objete poliče.

(Dalje prihodnjič)

Vabilo na

VESELICO

katero priredi

društvo Slovenski dom
št. 6 S. D. Z.

v

SLOVENSKEM DRUŠTVENEM DOMU

na Recher Ave.

v soboto 26. nov.
ob osmih zvečer

Godba! Pijača!
Prigrizek!

VSTOPNINA 25c

Door prizes v gotovini

Pridite in poglejte!

OGLEJTE SI
MEDNARODNO RAZSTAVO
V
Public Hall
od 19. do 27. novembra
11. dop. do 11. zvečer dnevno
ZABAVA VSESKOZI

POSEBNA SLOVENSKA RAZSTAVA: SLOVENSKO PETJE, PLESI, ŽIVILA IN DRUGO
VEDNO ODPRTO

Odrasli 40 centov
Otroci 25 centov

PUBLIC COAL & SUPPLY
HEnderson 4334
1240 E. 45th St.

Pocahontas, v kosih ali droban; močna gorkota, malo pepela, nič dima..... $6.90

Kentucky, forked egg, za peč ali furnes $5.75

DOMESTIC V KOSIH ALI DROBAN $4.50
DOBER ZA FURNES ALI PEČ

JOSEPH ZORMAN
ODVETNIK
6411 St. Clair Avenue (v Slovenskem narodnem domu)
Uradne ure: 10.-4; zvečer 7.-8. Ob sredah: 10.-12.

VABILO NA
KONCERT
SLOVENSKE GODBE "BLED"
ki se vrši
V NEDELJO 27. NOVEMBRA 1932
v Slovenskem Delavskem Domu, Waterloo Rd.

PROGRAM:
1. Washington Gray's March, by G. H. Reeves.
2. Pique Dame, overture, by F. V. Suppe.
3. Olga Godec, Štefie Česnik-Tolar, Frances Česnik-Gorse: trio — petje.
4. Wine, Woman and Song, waltz, by John Straus.
5. My Grandfathers Clock, by A. Amedens.
6. Umetni ples v duetu, Richard Glavan in Doris Mae King. Richard Glavan, solo ples.
7. Tanhauser Selection, by M. C. Meyrelles.
8. The Death of Custer, by Lee Johnston.
(Opis te točke dobite med dopisi v današnji številki).
9. Inwergicible March, by L. P. Laurendeau.

Prijazno vabi
godba "Bled."

FRANK G. GORNIK
SLOVENSKI ODVETNIK
V mestu (čez dan)
1259 Union Trust Bldg.
E. 9th in Euclid Ave.
Telefon Main 7260.
Podružnica na 15335 Waterloo Rd.
Suite 2, v Slov. Del. Domu
Zvečer od 6:30 do 8:00.
Telefon: KEnmore 1244

"Narava v Surovosti je redkokdaj MILA"

VOJNI PLES

"Narava v Surovosti" – kot jo je naslikal N. C. Wyeth . . . navdahnjen od kri zaustavljajočih krikov vojno-blaznih divjakov, kojih barbarska krvoločnost je držala prvotne ameriške priseljence v neprestanem strahu. "Narava v Surovosti je Redkokdaj Mila" – in surov tobak nima mesta v cigaretah.

V Luckies ni surovega tobaka —zato so tako mile

Mi kupujemo najboljši in najfinejši tobak na celem svetu – toda s tem še ni povedano, zakaj ljudje vsepovsod smatrajo Lucky Strike za najmilejšo cigareto Dejstvo je, da nikdar ne pregledamo resnice, da je "Narava v Surovosti Redkokdaj Mila" – zato je temu finemu tobaku po primernem staranju in miljenju dana dobrota onega Lucky Strike čistilnega procesa, ki je opisan z besedami – "It's toasted". Zato pravijo ljudje v vsakem mestu, trgu in vasi, da so Luckies tako mile cigarete.

"It's toasted"
Ta zavoječek milih Luckies

Beacon's, št. 667 S. N. P. J. ČETRTA OBLETNICA, V NEDELJO VEČER, 27. NOVEMBRA, 1932 v Slov. Del. Dvorani na Prince Ave., Program se prične točno ob 6:30 zvečer